

Raport ewaluacyjny projektu BEAGLE www.beagleproject.org

Wprowadzenie

Przedstawiony dokument podsumowuje wyniki badań przeprowadzonych na koniec okresu oficjalnego czasu trwania (2009-2010) międzynarodowego projektu BEAGLE (skrót z jęz. angielskiego Biodiversity Education and Awareness to Grow a Living Environment) finansowanego z funduszu Komisji Europejskiej programu Lifelong Learning Programme – Comenius. Projekt był realizowany przez konsorcjum specjalistów w zakresie edukacji na rzecz różnorodności biologicznej i zrównoważonego rozwoju z sześciu krajów europejskich:

Polska, Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym

Węgry, Centrum Edukacji Ekologicznej

Niemcy, Centrum Badań nad Środowiskiem - Helmholtz Centre

Norwegia, Uniwersytet w Bergen, Pracownia Dydaktyki i Metodyki Biologii i Przedmiotów Przyrodniczych,

Słowacja, Narodowa Agencja Środowiska

Wielka Brytania, Field Studies Council

Prowadzenie stron projektu BEAGLE www.beagleproject.org w języku polskim, w roku 2010 było finansowane ze środków **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** w ramach realizacji projektu koordynowanego przez Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym: *Rok 2010 Światowy Rok Różnorodności Biologicznej ONZ – promocja obchodów i podnoszenie świadomości społecznej poprzez programy edukacyjne i kampanię edukacyjno-informacyjną.*

Badania przeprowadzono za pomocą:

- ankiety ewaluacyjnej (takiej samej w sześciu językach partnerów konsorcjum) zamieszczonej na specjalistycznym serwerze służącym do przeprowadzania badań ankietowych <http://www.surveymonkey.com>

Dostęp do ankiety w języku polskim znajduje się pod linkiem: http://www.surveymonkey.com/s.aspx?PREVIEW_MODE=DO_NOT_USE_THIS_LINK_F_OR_COLLECTION&sm=K8BUFNMU49RQ4JC%2bwF1Cyj4s4l1Iloh%2bxzsOHTAASds%3d

- wywiadów telefonicznych przeprowadzonych ze szkołami i centrami edukacyjnymi uczestniczącymi w projekcie BEAGLE.

Niniejszy dokument zawiera

- ogólny opis projektu BEAGLE z podsumowaniem danych zebranych w pierwszym roku funkcjonowania projektu (2010r),
- analizę wyników badań ankietowych ze szczególnym uwzględnieniem wyników uzyskanych wśród polskich nauczycieli,
- zestawienie wypowiedzi na temat projektu uzyskane na podstawie wywiadów telefonicznych ze szkołami i centrami edukacyjnymi uczestniczącymi w projekcie BEAGLE,
- wnioski.

Oraz załączniki:

- opracowanie wyników ewaluacji końcowej całego projektu (dla sześciu krajów) w języku angielskim,
- kopia raportu dt. „statystyk stron” od 15.03.10 do 31.12.10.

Ogólny opis projektu BEAGLE z podsumowaniem danych zebranych w pierwszym roku praktycznego funkcjonowania projektu (2010r).

Nazwa projektu: BEAGLE powstała z pierwszych liter angielskich słów **B**iodiversity **E**ducation and **A**wareness to **G**row a **L**iving **E**nvironment, które w tłumaczeniu na język polski oznaczają edukację i podnoszenie świadomości dot. różnorodności biologicznej i jej związków ze zrównoważonym rozwojem.

Założeniem tego międzynarodowego projektu, realizowanego przez instytucje edukacyjne z sześciu krajów Europy i finansowanego z programu edukacyjnego Komisji Europejskiej Lifelong Learning Programme – Comenius było zachęcenie nauczycieli do zintensyfikowania działań edukacyjnych na rzecz różnorodności biologicznej w roku 2010 – Międzynarodowym Roku Różnorodności Biologicznej.

Idea projektu jest prosta: aby poznać przyrodę trzeba wyjść na zewnątrz - poza mury szkolnej. W ramach projektu BEAGLE nauczyciele i uczniowie są zachęceni do prowadzenia obserwacji fenologicznych sześciu gatunków drzew powszechnie występujących w Europie:

1. **Dąb** (*Quercus sp.*)
2. **Buk** (*Fagus sylvatica*)
3. **Kasztanowiec zwyczajny** (*Aesculus hippocastanum*)
4. **Brzoza** (*Betula sp.*)
5. **Jarząb pospolity** (*Sorbus aucuparia*)
6. **Lipa** (*Tilia sp.*)

Każdy z uczestników projektu może wybrać jedno bądź więcej drzew, które będzie obserwować przez rok lub dłużej. Wyniki obserwacji następujących faz fenologicznych drzew:

- rozwijanie się pąków na drzewie,
- pojawienie się pierwszych kwiatów,
- drzewa mają pierwsze liście,
- owoce są dojrzałe (lub gdy nasiona są w pełni rozwinięte),
- wszystkie liście są brązowe lub żółte (pełne zabarwienie jesienne),
- liście zaczynają spadać z drzew. Ta fenofaza może rozpocząć się w tym samym czasie co zmiana koloru liści

wraz z dokumentacją fotograficzną są umieszczane na stronie internetowej Projektu BEAGLE www.beagleproject.pl

Projekt BEAGLE rozpoczął się w 2009 r., ale jego praktyczne funkcjonowanie (po opracowaniu metodologii i narzędzia w postaci interaktywnej strony internetowej) rozpoczęło się na wiosnę 2010 r. W ciągu tego roku na stronach projektu zarejestrowało się - 442 szkoły z 880 klasami z 16 krajów Europy. **W tym z Polski 108 szkół z 209 klasami.** Pod względem liczby zarejestrowanych szkół Polska znajduje się na pierwszym miejscu przed Wielką Brytanią (102 szkoły z 237 klasami), Słowacją (77szkoły z 159 klasami), Niemcami (54 szkoły z 94 klasami), Węgrami (49 szkoły z 70 klasami) i Norwegią (17 szkoły z 25 klasami),

Na stronie BEAGLE jest zarejestrowanych 977 drzew z czego 233 drzewa zostały zarejestrowane przez uczniów z Polski. Ta liczba również daje Polsce pierwsze miejsce przed: Słowacją (222 drzewa), Wielką Brytanią (157 drzew), Niemcy (146drzewa), Węgry (44 drzewa), Norwegia (31 drzew).

Wszystkich obserwacji fenologicznych (licząc łącznie obserwacje z wszystkich faz fenologicznych) w 2010 r zarejestrowano 2195. Pod względem liczby zarejestrowanych obserwacji fenologicznych Polska znajduje się na drugim miejscu (458 obserwacji), po Słowacji (557 obserwacji) a przed Wielką Brytanią (384 obserwacje), Niemcami (333 obserwacje), Węgrami (272 obserwacje) i Norwegią (50 obserwacji).

Również jeśli chodzi o statystykę wejść na strony Polska zajmuje wysokie drugie miejsce z odnotowanymi 5041 wejściami po Słowacji (5694 wejścia), ale znacznie pod tym względem wyprzedzając Niemcy (2500 wejścia), (2468 wejścia), Norwegię (2059 wejścia), Wielką Brytanię (1837 wejścia).

Analiza wyników badań ankietowych na temat projektu i stron BEAGLE po zakończonym rocznym cyklu obserwacji fenologicznych sześciu gatunków drzew.

Procedura badań ankietowych.

Pod koniec realizacji projektu BEAGLE w listopadzie 2010 r podjęte zostały działania ewaluacyjne mające na celu ocenę rezultatów projektu. W tym celu opracowano ankietę ewaluacyjną (w języku angielskim), która została przetłumaczona na pozostałe pięć języków (przez każdego z partnerów projektu). Do przeprowadzenia kwestionariusza wykorzystano specjalistyczny serwer służący prowadzeniu badań ankietowych <http://www.surveymonkey.com>.

Informacja o ankietach i prośba o ich wypełnienie została rozesłana drogą mailową do wszystkich szkół zarejestrowanych na stronach projektu BEAGLE.

Wyniki badań ankietowych

W badaniu ankietowym wzięło udział 120 osób z sześciu krajów (z których to krajów instytucje stanowiły konsorcjum projektu): Niemcy, Norwegia, Polska, Słowacja, Węgry, Wielka Brytania. Dodatkowo 12 osób spoza krajów tworzących projekt BEAGLE (10 z Rumunii, 1 z Rosji, 1 ze Szwecji) również wzięło udział w badaniu ankietowym.

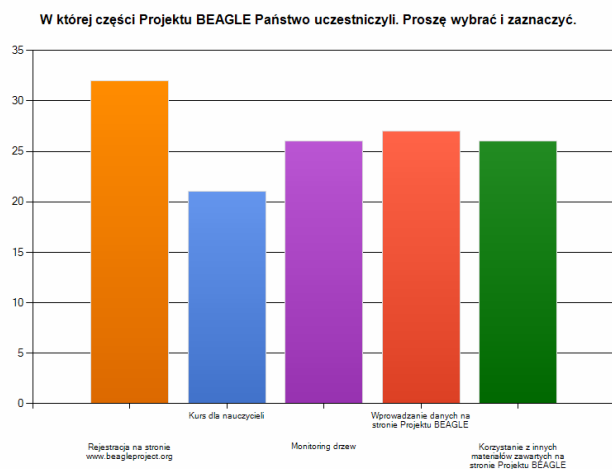
Z Polski w badaniu ankietowym wzięło udział aż 35 osób stanowiąc tym samym najliczniejszą grupę respondentów z jednego kraju. Większość z nich stanowili nauczyciele ze szkół podstawowych 64,7 % ankietowanych, następnie z gimnazjów 23,5% i z liceów 11.8%.

Odpowiedzi na pytania

Pytanie 2. W której części projektu BEAGLE Państwo uczestniczyli ?:

Spośród wszystkich respondentów biorących udział w badaniu ankietowym 47% nauczycieli wzięło udział w szkoleniu.

Jeśli chodzi o nauczycieli z Polski, to spośród wszystkich ankietowanych to, 60% (21 osób) to osoby, które uczestniczyły w szkoleniu, 74.3 % (26 osób) brało udział w monitorowaniu drzew, 77.1% (27 osób) wprowadzało dane na strony projektu a 74% (26 osób) korzystało z materiałów edukacyjnych projektu BEAGLE.

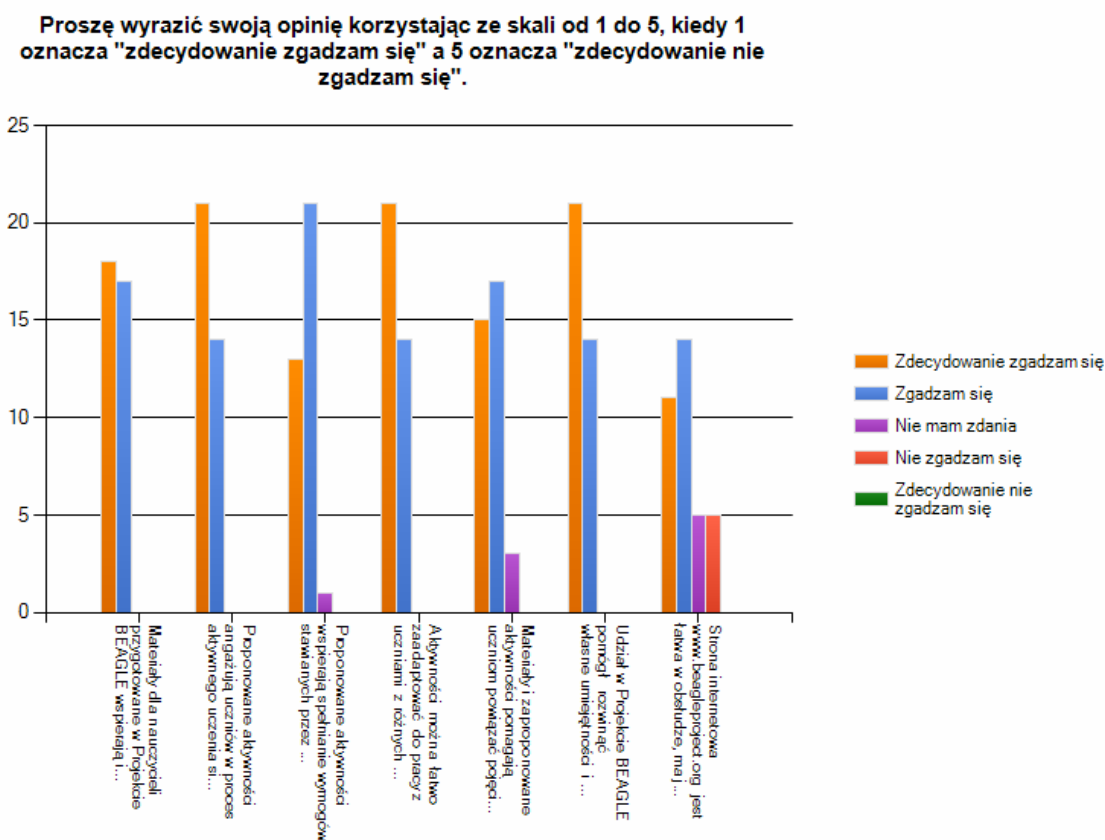

Pytanie 3. Na pytanie dotyczące opinii o użyteczności projektu BEAGLE 97 % spośród wszystkich ankietowanych stwierdziło (odpowiedziało zdecydowanie zgadzam się), że materiały dla nauczycieli przygotowane w Projekcie BEAGLE wspierają innowacyjne nauczanie poza murami klasy.

95, 2 % wszystkich ankietowanych uznało (odpowiedzi: zgadzam się i zdecydowanie zgadzam się), że proponowane w projekcie aktywności angażują uczniów w proces aktywnego uczenia się i stwarzają warunki do współpracy w grupie i uczenia się ucznia od ucznia - wymiany doświadczeń między uczniami.

79.4 % wszystkich ankietowanych uznało, że proponowane w projekcie aktywności wspierają spełnianie wymogów stawianych przez podstawę programową.

Wśród respondentów z Polski zdecydowanie przeważały pozytywne opinie na temat użyteczności projektu BEAGLE (odpowiedzi: zdecydowanie *zgadzam się* i *zgadzam się*). Jedyne zastrzeżenia osoby uczestniczące w ankiecie miały do tego czy proponowane aktywności pomagają uczniom powiązać pojęcie różnorodności biologicznej z zasadami rozwoju zrównoważonego uwzględniając np. aspekty ekonomiczne, społeczne, a także sprawy ochrony środowiska (8 osób odpowiedziało na ten temat, że nie ma zdania) . A 5 osób nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że strony projektu są łatwe w obsłudze i mają jasną strukturę. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi udzielonych przez polskich nauczycieli poniżej

Dodatkowe komentarze dotyczące użyteczności projektu BEAGLE (do pytania nr. 3 ankiety):

1. *Mieliśmy problemy z obsługą strony; głównie z rejestracją drzew. Uczniowie mieli problemy z umieszczeniem na stronie projektu zdjęć monitorowanych drzew.*

2. *Strona jest łatwa w obsłudze, ale miałam problem z "wklejaniem" zdjęć obserwowanego drzewa.*

3. *Cieszę się bardzo że mogłam wraz z moimi uczniami brać udział w projekcie. Uważam że takie innowacje poszerzają wiedzę zarówno nauczycieli jak i uczniów. Najbardziej podoba się możliwość porównywania naszych wyników z innymi państwami biorącymi udział w projekcie. Postaramy się obserwować inne drzewa od wiosny. Materiały wykorzystuje nie tylko na lekcjach przyrody ale także na zajęciach dodatkowych np, LOP*

4. *To wspaniale że jest taka strona.*

5. *Za każdym razem , gdy wchodzę na stronę" beagle"mam prolem z rejestrowaniem danych. Nie czytelne jest postępowanie ,aby dotrzeć do swojego " drzewa" i wpisać nowe informacje.*

6. *Program motywuje uczniów i nauczycieli do szczegółowego poznania zasobów przyrodniczych najbliższej okolicy szkoły. Dzięki monitoringowi drzew lokalizuje się cenne przyrodniczo okazy i włącza aktywnie do ich ochrony.*

Pytanie 4 ankiety dotyczyło oceny pomocy(zamieszczonych w postaci materiałów edukacyjnych na stronie BEAGLE) w prowadzeniu zajęć terenowych z uczniami.

Większość ze wszystkich respondentów (70%) najwyżej oceniła samą metodologię zaproponowaną do prowadzenia obserwacji przyrodniczych w projekcie BEAGLE pokrywa się to z opinią polskich nauczycieli (65,7% respondentów – 23 osoby). Na dalszych miejscach są kolejno:

- klucz do oznaczania drzew (62,9%),
- poradnik dla nauczyciela (51%),
- sama strona internetowa (48,8%),
- warsztaty dla nauczycieli (40%) i ex aequo – minimalna potrzeba specjalnego przygotowania się do zajęć,
- szybka i łatwa interpretacja wyników obserwacji na stronie (34,3 %)
- dodatkowe aktywności (28%).

Pytanie 5. Jak Państwo, jako nauczyciele oceniają nowe umiejętności zdobyte dzięki udziałowi w Projekcie? Uprzejmie prosimy Państwa o odpowiedź i komentarz.

Aż 91 % wszystkich ankietowanych nauczycieli z z wszystkich sześciu krajów uznało, że udział w projekcie BEAGLE dodał im pewności siebie w prowadzeniu zajęć w terenie. Podobny wynik odnosi się do grupy polskich nauczycieli. Przy tym stwierdzeniu zdecydowanie zgadzam się wybrało 37 % respondentów a zgadzam się aż 60 %. Inaczej mówiąc 34 z 35 ankietowanych osób spośród polskich nauczycieli uznało, że dzięki udziałowi w projekcie BEAGLE nabrali większej pewności siebie w prowadzeniu zajęć terenowych a tylko jedna osoba uznała, że udział w projekcie nie wniósł nic nowego dla niej w tym względzie.

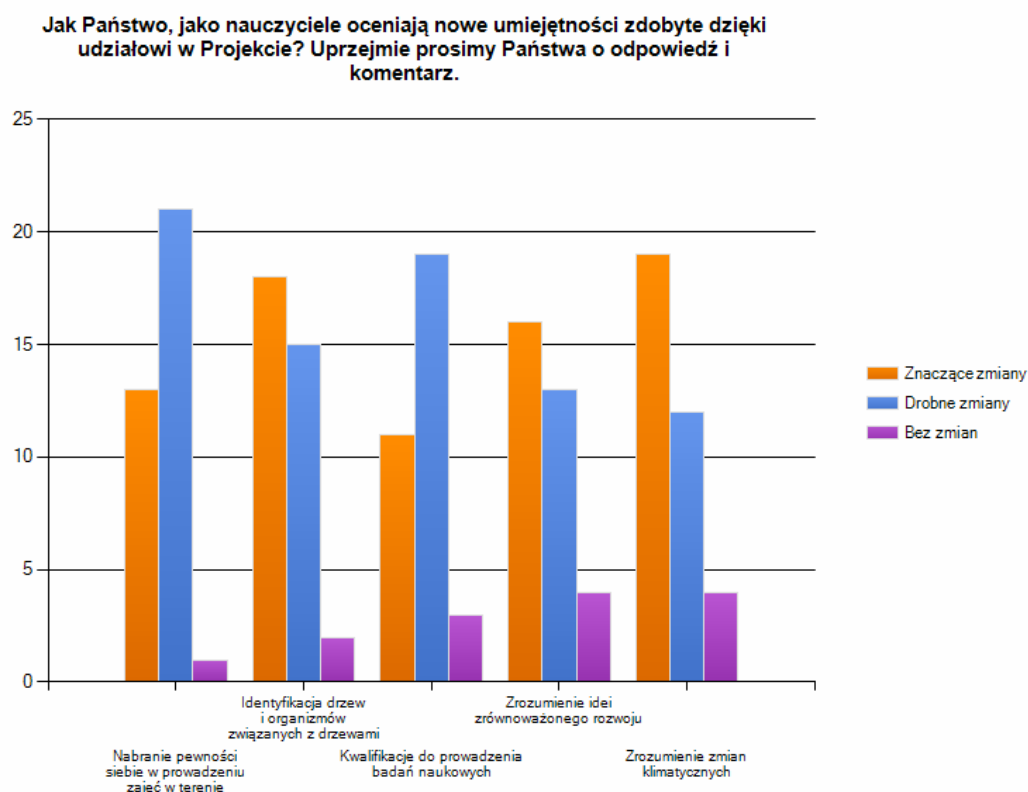
81% wszystkich ankietowanych nauczycieli (z sześciu krajów) podkreśliło, że dzięki udziałowi w projekcie BEAGLE poprawili swoje umiejętności identyfikacji drzew i organizmów związanych z drzewami.

77,4 % wszystkich respondentów poprawiło swoje kwalifikacje do prowadzenia badań naukowych.

78,3% zaznaczyło, że lepiej rozumienie ideę zrównoważonego rozwoju.

79,6% wszystkich ankietowanych dzięki udziałowi w projekcie lepiej rozumie zjawisko zmian klimatycznych.

Odpowiedzi nauczycieli z Polski odpowiadają wysokiej ocenie umiejętności nabranych dzięki projektowi BEAGLE i zostały przedstawione w diagramie zamieszczonym poniżej.

Dodatkowe komentarze polskich nauczycieli dotyczące nabierania nowych umiejętności dzięki udziałowi w projekcie zostały zebrane poniżej.

1. Zaktywizowanie uczniów do prowadzenia własnych badań, przypomnienie wiadomości z biologii drzew i fenologii.

2. Udział w Projekcie bardzo wzbogacił mój warsztat pracy. Znacząco poszerzyłam swoje umiejętności w zakresie edukacji przyrodniczej. Wykorzystałam wszystkie Państwa propozycje zajęć dostosowując je do możliwości moich uczniów.

3. *Możliwość wykorzystania materiałów do projektu np. do przygotowania szkolnych gazetek.*
4. *.Dodatkowe zajęcia z wykorzystaniem komputera - logowanie się , obserwacja i analiza faz fenologicznych wraz z uczniami . 2.Możliwość wykorzystania projektu jako zajęć w ramach tzw. godzin karcianych nauczycieli- gotowe tematy 3.Wprowadzenie do tematyki zajęć zagadnień z fotografii .*
5. *Zdobyta wiedza poprzez udział w projekcie bardzo mi się przydaje do prowadzenia zajęć dodatkowych z przyrody w formie koła czy też LOP. dużą pomocą są materiały które można pobrać ze strony internetowej a także bardzo ciekawy sposób przedstawiania problemu bioróżnorodności jak i istoty samej fenologii drzew.*
6. *Przydatne narzędzia, pomysły na zajęcia terenowe.*
7. *Udział w Projekcie pomaga mi lepiej przygotować się do wymogów nowej podstawy programowej w zakresie prowadzenia obserwacji. Pomaga kształcić spostrzegawczość oraz systematyczność w pracy badawczej.*
8. *Jako biolog większość proponowanych umiejętności była mi znana. Korzyści - to możliwość zaangażowania młodzieży w sposób prosty w "wielką "sprawę oraz zwiększenie ich świadomości w udziale w zachowaniu bioróżnorodności.*
9. *Praca z uczniami ciekawą metodą badawczą, która uwzględnia umiejętność obserwacji, gromadzenia danych, wyciągania wniosków.*
10. *Opracowanie własnej innowacji pedagogicznej - edukacja ekologiczna " Zielona Ziemia".*
11. *Samorozwój. Poczucie zadowolenia z atrakcyjnie prowadzonych zajęć.*
12. *Możliwość integracja grupy.*
13. *Możliwość zainteresowania uczniów przyrodą w terenie.*
14. *Umiejętność prowadzenia obserwacji przyrodniczych w terenie.*
15. *Możliwość wymiany doświadczeń na różnych płaszczyznach: inne kraje - nasz kraj – województwo.*
16. *poszerzenie bazy propozycji dla młodzieży do prowadzenia samodzielnych, międzynarodowych badań.*

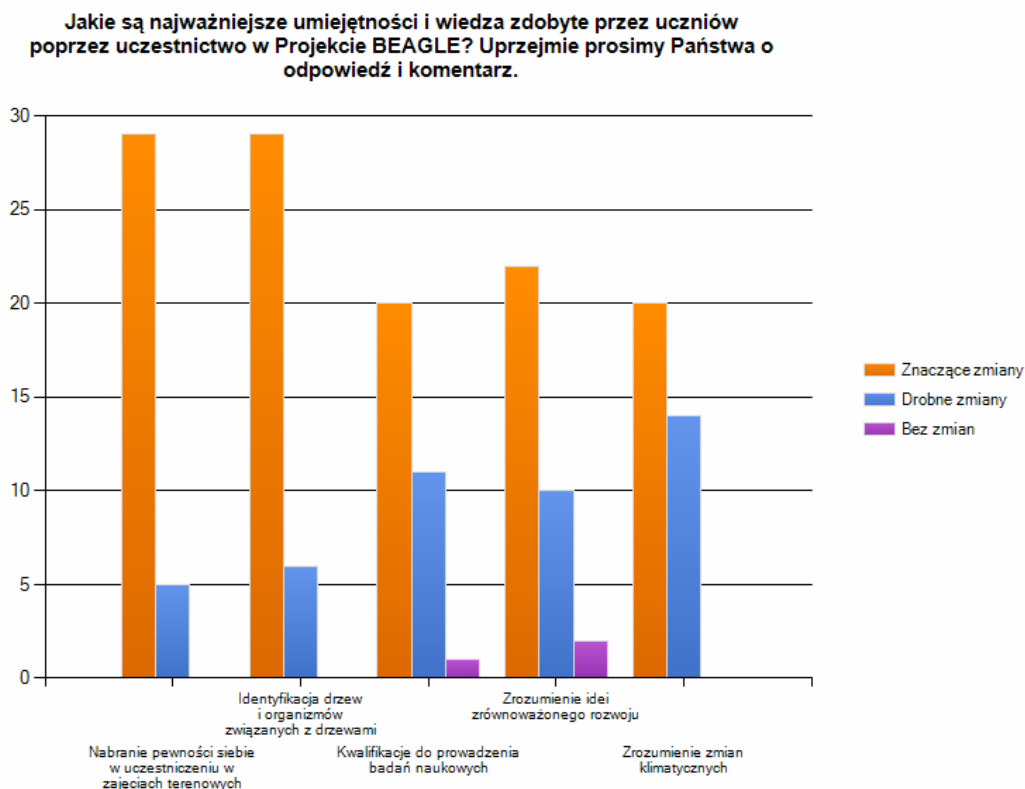
Pytanie 6 dotyczyło z kolei oceny nauczycieli dotyczących umiejętności uczniów, które mogli zdobyć dzięki udziałowi w projekcie.

Także w tym przypadku ocena była bardzo korzystna. Aż 97 % z wszystkich ankietowanych uznało, że uczestnictwo uczniów w projekcie BEAGLE sprzyja rozwijaniu nowych umiejętności. I tak zadaniem 99 % wszystkich ankietowanych nauczycieli zaznaczyło, że udział w projekcie poprawił umiejętności uczniów w identyfikacji drzew i organizmów związanych z drzewami; 95,4 % wszystkich respondentów uznało, że uczniowie poprawili swoje kwalifikacje do prowadzenia badań naukowych. 90,8% nauczycieli stwierdziło, że uczniowie dzięki udziałowi w projekcie lepiej rozumieją ideę zrównoważonego rozwoju.

Zdaniem 95,7 % wszystkich ankietowanych nauczycieli dzięki udziałowi w projekcie uczniowie lepiej rozumieją zjawisko zmian klimatycznych.

Odpowiedzi nauczycieli z Polski dotyczące oceny umiejętności uczniów, które nabyli dzięki uczestnictwu w projekcie BEAGLE zostały przedstawione w diagramie zamieszczonym poniżej.

Dodatkowe komentarze polskich nauczycieli dotyczące pytania 6 zostały zebrane poniżej.

1. *Największą korzyścią dla uczniów jest zrozumienie, że badania naukowe nie muszą wymagać zawsze dużych nakładów a ciekawe naukowe wnioski możemy wyciągnąć badając organizmy żyjące tuż obok nas. Natomiast zastosowanie technologii informacyjnej pozwala na poszerzenie zakresu badań o nowe aspekty porównawcze. Badania tego typu są dla uczniów inspiracją dla innych własnych ciekawych badań i projektów.*

2. *Dzieci były zachwycone wszystkimi zajęciami terenowymi i na pewno znacząco podwyższyły swoje umiejętności i wiedzę przyrodniczą.*

3. *Bardzo istotna jest możliwość samodzielnej pracy uczniów i wykorzystanie do tego Internetu- dzięki temu poznają edukacyjną wartość tego medium. Jednocześnie mogą zobaczyć aktywność swoich kolegów z różnych krajów, a dzięki temu zobaczyć problem bioróżnorodność w szerszym zakresie.*

4. *Kształcenie umiejętności posługiwania się stroną internetową(kody dla uczniów- super!) i obserwacja zmian fenologicznych drzew w różnych państwach Uwrażliwienie uczniów na piękno przyrody poprzez samodzielne wykonywanie zdjęć*

5. *Uczniowie bierą bardzo chętnie udział w zajęciach w terenie . Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia z tematu " Drzewo jako wyspa", dużo radości daje możliwość porównywania faz fenologicznych obserwowanego przez uczniów drzewa z drzewami uczniów w innych krajach.*

6. *Zachęca do obserwowania otaczającej przyrody, uwrażliwia na zachodzące zmiany.*

7. *Uczniowie rozwinęli umiejętność prowadzenia badań oraz wyciągania na ich podstawie wniosków. Ponadto praca w grupach integrowała zespół klasowy oraz motywowała dzieci do samodzielnego podejmowania nowych wyzwań.*

8. *Uczniowie początkowo niechętnie, lecz stopniowo coraz aktywniej brali udział w projekcie.*

9. *Porównanie efektów własnej pracy z pracą innych uczniów nie tylko w Polsce.*

10. *Posługiwanie się komputerem i aparatem fotograficznym jako narzędziami badacza. Umiejętność obserwacji i identyfikacji organizmów żyjących na drzewie.*

11. *Uczniowie bardzo aktywnie uczestniczą w zajęciach przyrodniczych i ekologicznych - są to zajęcia dodatkowe*

12. *Zaangażowanie w świat przyrody.*

13. *Dostrzeżenia w rzeczywistości zmian zachodzących w przyrodzie pod wpływem warunków klimatycznych*

14. *Umiejętność dokonywania obserwacji przyrodniczych w terenie*

15. *Możliwość prowadzenia samodzielnych badań w międzynarodowym programie.*

Pytanie 7 ankiety miało szczególne znaczenie dla autorów projektu, dotyczyło bowiem tego, czy projekt BEAGLE może być wykorzystany w edukacji na rzecz zrównoważonego.

Również i w tym wypadku opinia nauczycieli była bardzo pozytywna. Aż 92,7% ze wszystkich ankietowanych nauczycieli uznało, że materiały i aktywności zaproponowane na stronach projektu BEAGLE mogą być wykorzystane w edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W tym pytaniu poprosiliśmy nauczycieli o szczegółowe komentarze. Wypowiedzi polskich nauczycieli zostały zebrane poniżej:

1. *Projekt jest jedną z możliwości przedstawienia dzieciom zagrożeń jakie wnosi współczesny świat w przyrodę. Jednocześnie poprzez różnorodne działania, dzieci same doświadczą i wyciągają wnioski.*

2. *Raczej nie. Tematyka projektu nie jest ściśle związana z zagadnieniem zrównoważonego rozwoju.*

3. *Zdecydowanie tak.*

4. *Moim zdaniem może być wykorzystany, poznanie przebiegu faz fenologicznych wpływa na zrozumienie, że umiejscowienie gatunku, jego wystawa, osłonięcie przez inne obiekty wymownie wpływa na rozwój i przebieg faz fenologicznych. Obserwacja niektórych szkodników na drzewach pozwala też śledzić zmiany w przemieszczaniu się lub zmianie zasięgów naturalnego występowania gatunków. Oczywiście ma to związek z ideą zrównoważonego rozwoju, gdzie człowiek jest często przyczyną zmian w środowisku poprzez zawlekanie nowych organizmów w rejony poza ich zasięgiem. Dodatkowo projekt pokazuje jak zmienia się różnorodność biologiczna pod wpływem działań człowieka.*

4. *Jak najbardziej tak! Projekt powinien być kontynuowany i poszerzany. Mam niedosyt. Propozycje zajęć na stronie były tak interesujące, że chciałoby się ich więcej.*

5. *Tak. Interaktywna mapa zamieszczona na stronie projektu może wskazywać na rozmieszczenie drzew na terenie Europy, o ile projekt będzie odpowiednio rozpropagowany w różnych krajach.*

6. *Może być ponieważ w prosty sposób pozwala dostrzegać zmiany zachodzące w środowisku nie tylko w swoim miejscu zamieszkania ale także w innych częściach kraju a nawet świata.*

7. *Oczywiście, wykorzystalam nawet wpływ położenia tych samych gatunków drzew w naszej miejscowości - inna szkoła obserwowała ten sam gatunek w innym miejscu.*

8. *Myślę, że tak projekt może być wykorzystywany na rzecz zrównoważonego rozwoju.*

9. *Tak, Projekt może pomóc nauczycielom, w pracy z uczniem, wprowadzać założenia zrównoważonego rozwoju. Realizowany Projekt stwarza doskonałe warunki do refleksji nad dalszymi konsekwencjami bezmyślnych poczynań człowieka w środowisku (szczególnie jeśli chodzi o różnorodność biologiczną). Zmusza ucznia do myślenia przyczynowo - skutkowego i do wyciągnięcia odpowiednich wniosków.*

10. *Oczywiście tak, umiejętnie wprowadzony, najlepiej w jak najmłodszym wieku np przedszkole(proste zadania -obserwacja),szkoła podstawowa.*

11. *Oczywiście że tak. Działania człowieka mają wpływ na stan najbliższego środowiska.*

12. *Zdecydowanie tak, gdyż daje możliwość łatwiejszego zrozumienia idei zrównoważonego rozwoju, przez własną obserwację uczniowie mogą zrozumieć trudne treści łatwiej i szybciej.*

13. *Projekt doskonale prezentuje zasięg globalny różnych problemów przyrodniczych związanych z działalnością człowieka. Forma projektu jest nowoczesna i interesuje uczniów. Warto go kontynuować i rozbudowywać.*

14. *Projekt ten bardzo dobrze wpisuje się do całości działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jest ciekawą formą pracy, wykorzystuje nowe technologie edukacyjne i wychodzi na przeciw potrzebom w nowej podstawie programowej.*

15. *Jak najbardziej może być przydatny. Pomaga uczniom zauważyć, że to człowiek ma duży wpływ na zachowanie i odtworzenie różnorodności biologicznej*

16. *Oczywiście, że tak.*

17. *Uświadamianie dzieci ma istotne znaczenie.*

18. *Jak najbardziej, można łatwo wnioskować po przeprowadzeniu prostych obserwacji w najbliższej okolicy.*

19. *Tak, przede wszystkim na lekcjach przyrody, koła ekologicznego.*

20. *Jak najbardziej, w prosty sposób daje możliwość obserwacji i stwierdzenia, że różnorodność biologiczna zależy od działalności człowieka, na przykładzie drzew,*

21. *Tak, ale musi być dostosowany do danego poziomu nauczania (w moim przypadku SP) tak*

22. *Oczywiście tak.*

23. *Tak, w klasie III gimnazjum omawiane są poruszane zagadnienia w szerokim zakresie.*

24. *Może być wykorzystany.*

25. *Zdecydowanie tak, Elementy tego programu powiązałam z regionalnym projektem badawczym programu GLOBE - co świetnie dopełnia edukację uczniów.*

Pytanie 8 dotyczyło możliwości poprawienia projektu.

Odpowiedzi nauczycieli wskazują na to, że projekt ma duży potencjał i może być w dalszym ciągu udoskonalany.

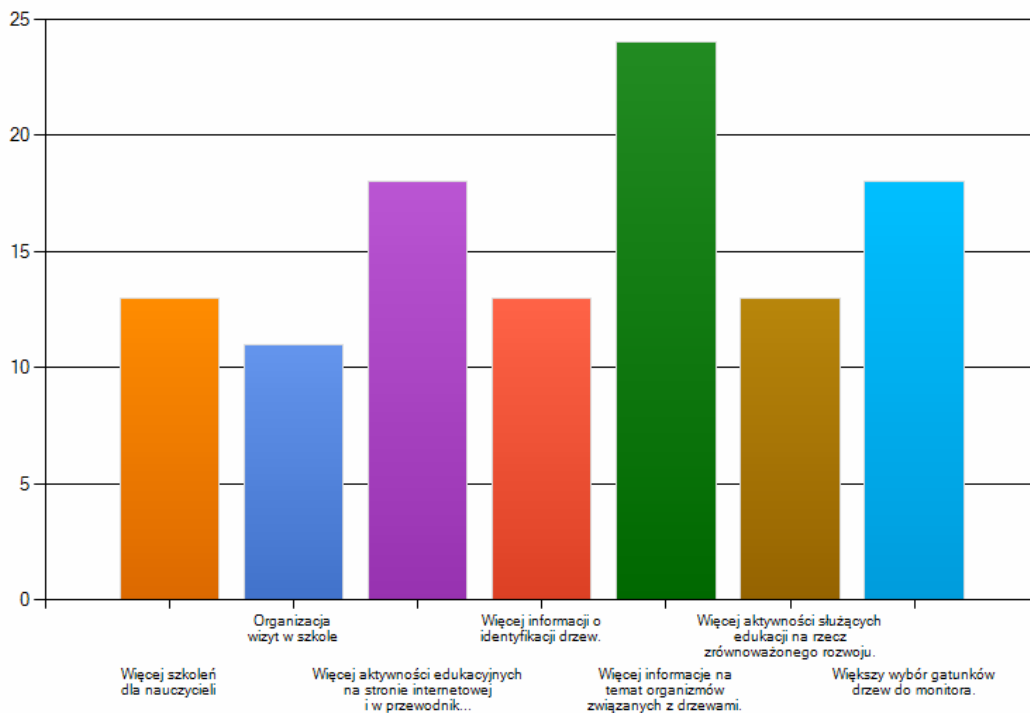
68,6 % nauczycieli z Polski, chciałoby aby pojawiło się więcej informacji na temat organizmów związanych z drzewami.

51,4 % byłaby zadowolona z większego wyboru gatunków drzew do monitorowania.

Tyle samo nauczycieli z Polski (51,4 %) chciałoby więcej aktywności edukacyjnych na stronie internetowej i w przewodniku nauczyciela.

Poniżej zamieszczony diagram przedstawia szczegółowo wskazówki nauczycieli z Polski dotyczące możliwości udoskonalenia projektu BEAGLE w przyszłości.

Co mogłyby być poprawione, czy udoskonalone w Projekcie BEAGLE w przyszłości? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Pytanie 9 dotyczyło deklaracji uczestnictwa w projekcie BEAGLE w przyszłości.

98 % wszystkich respondentów zadeklarowało taką chęć. W przypadku nauczycieli z Polski było to 100 %.

Zestawienie wypowiedzi na temat projektu uzyskane na podstawie wywiadów telefonicznych ze szkołami i centrami edukacyjnymi uczestniczącymi w projekcie BEAGLE.

Raport z ewaluacji projektu BEAGLE przeprowadzonych metodą wywiadu telefonicznego.

Wywiady były prowadzone w okresie od 25 października do 10 listopada 2010 r. Następujące osoby były pytane o ocenę projektu BEAGLE

- Barbara Szarota, Gimnazjum nr 2 Zakopane
- Bożena Czapaluk, Szkoła Podstawowa Dąbroszyn
- Aleksandra Lemiech, Szkoła Podstawowa nr 81, Gdańsk
- Izabela Łysiak, Gimnazjum nr 4, ul. F. Joliot-Curie 13, Warszawa
- Joanna Lewandowska, Gimnazjum im. Janusza Korczaka, Chojna

Pytanie 1. Co było najbardziej ciekawą, inspirującą aktywnością projektu BEAGLE ? Co zrobiło na Pani największe wrażenie ?

- Najbardziej inspirujący był proces monitorowania faz fenologicznych i wykonanie zdjęć w odpowiednim momencie. Mimo, że nie wszystko działało się tak, jakbyśmy sobie zyczyl i często pogoda płatała nam figle w postaci deszczu, udział w projekcie sprawiał nam wiele przyjemności.
- Najbardziej inspirujące było przeprowadzenie aktywności: „Liść z drzewa” i „Drzewo jako żyjąca wyspa” szczególnie z młodszymi dziećmi. Projekt jest ciekawy i z przyjemnością wraz z uczniami biorę w nim udział.
- Dla mnie najciekawsze było połączenie edukacji przyrodniczej z edukacją informatyczną a także możliwość wykonywania praktycznych, angażujących uczniów zadań.
- Cała koncepcja projektu bardzo mi się podoba i mam zamiar kontynuować udział w nim w przyszłym roku.
- Prowadzenie obserwacji drzew, obserwowanie następujących zmian, rozpoznawanie drzew i ich cech charakterystycznych.

Pytanie 2. Dlaczego zdecydowała się Pani na udział w projekcie ?

- Projekt od razu mi się spodobał. Prowadzenie naukowych obserwacji i możliwość zdobywania nowych umiejętności zachęciły mnie do udziału.
- Zależało mi na rozwijaniu u młodzieży pozytywnego nastawienia do przyrody i różnorodności biologicznej, a także na uczeniu się czegoś konkretnego na temat zrównoważonego rozwoju.
- Projekt jest bardzo innowacyjny – proponuje prostą metodologię prowadzenia obserwacji przyrodniczych ale zarazem oferuje mnóstwo możliwości uczenia się nowych rzeczy.
- Podobała mi się możliwość prowadzenia prostych a zarazem długoterminowych i bardzo wciągających obserwacji przyrodniczych.
- Projekt daje mnóstwo możliwości dla prowadzenia zajęć na kółku przyrodniczym. Przy okazji prowadzenia zajęć terenowych i obserwowania przyrody możemy z uczniami rozwijać umiejętności posługiwania się komputerem, Internetem i robienia zdjęć.

Pytanie 3. Jakie nowe umiejętności zdobyła Pani uczestnicząc w projekcie ?

- Dla mnie najważniejsze było przełamanie oporu przed rejestrowaniem siebie, uczniów a następnie wyników obserwacji na stronach internetowych.
- Możliwość uwrażliwienia młodzieży na najbliższe otoczenie. Pokazanie, że różnorodność biologiczna może być obserwowana nawet na szkolnym boisku.
- Umiejętność prowadzenia systematycznych, naukowych informacji.
- Umiejętność fotografowania i zamieszczania zdjęć w Internecie
- Organizowanie pracy w grupie i wzbudzanie entuzjazmu uczniów do obserwowania przyrody.

Pytanie 4. Czy udział w projekcie BEAGLE był dla Pani w jakimś sensie innowacyjnym – odmiennym od zwykle prowadzonych zajęć ?

- Ten projekt pomógł mi zainteresować uczniów prowadzeniem badań naukowych.
- To przede wszystkim duża pomoc/ podpowiedź jak prowadzić zajęcia terenowe. Projekt pokazuje, że wyjście w teren z uczniami nie musi być skomplikowanym przedsięwzięciem, a przy tym może być ciekawe i wciągające.
- Najbardziej cenię połączenie obserwacji przyrodniczych z technikami IT.
- Najbardziej innowacyjne było dla mnie prowadzenie z uczniami długoterminowych obserwacji tych samych „obiektów przyrodniczych”.
- Wykorzystuję aktywności edukacyjne projektu na zajęciach kółka przyrodniczego z uczniami z różnych grup wiekowych. Proponowane aktywności mogą też być wykorzystane na różnych przedmiotach.

Pytanie 5. Czego nauczyli się uczniowie uczestniczący w projekcie ?

- Uczniowie nauczyli się rozróżniać fazy fenologiczne drzew, które sami wybrali do obserwacji. Nauczyli się pracować zarówno samodzielnie jak i w zespole.
- Uczniowie bardzo poszerzyli swoją wiedzę o drzewach i tym, że drzewa to nie tylko pojedyncze organizmy ale „dom” dla wielu innych organizmów.
- Ważną umiejętnością było rejestrowanie danych i zdjęć na stronach internetowych, a także odczytywanie i analizowanie wyników z innych krajów.
- Nie nazwałabym tego „nową umiejętnością”, ale dla moich uczniów ważnym przeżyciem było uczestniczenie w projekcie i wspólne prowadzenie obserwacji z uczniami z tak wielu krajów Europy.
- Rozwijanie zainteresowania przyrodą i umiejętność obserwacji zachodzących w niej zmian, a także rozwijanie umiejętności IT.

Pytanie 6. Co Pani zdaniem, mogłoby być poprawione ?

- Więcej szkoleń dla nauczycieli.
- Więcej aktualności i informacji na temat np. najbardziej aktywnych szkół. To byłoby mobilizujące dla większego zaangażowania się w aktywności projektowe.
- Bardzo chciałabym aby było forum, na którym nauczyciele i uczniowie z różnych krajów mogliby dzielić się swoimi doświadczeniami i obserwacjami.
- Ciekawe byłoby poszerzenie obserwacji na inne gatunki drzew i krzewów.
- Chciałabym, aby pojawiały się nowe aktywności zwłaszcza odpowiednie dla uczniów z poziomu gimnazjum

Wnioski

Projekt BEAGLE można z powodzeniem uznać za sukces edukacyjny w skali europejskiej. Świadczy o tym chęć kontynuowania uczestnictwa w projekcie BEAGLE niemal 100 % przez wszystkich 120 nauczycieli z sześciu krajów, którzy uczestniczyli w badaniu ankietowym.

Na podkreślenie zasługuje najwyższa pozycja jeśli chodzi o aktywność nauczycieli z Polski – nawiesza liczba zarejestrowanych szkół, największa liczba zarejestrowanych drzew i prowadzonych obserwacji, czy wreszcie największa liczba respondentów ankiety ewaluacyjnej. Z pewnością na tak duży sukces wpłynął fakt, że w przypadku Polski obsługa stron była dofinansowana z innego niż tylko środki UE źródła czyli z **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej**. Dzięki tym dodatkowym funduszom uzyskanym przez polskiego partnera projektu BEAGLE – Uniwersyteckiego Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym i związanym z tym aktywnością: kaskadowe szkolenia dla nauczycieli, dodatkowy poradnik nauczyciela w formie atrakcyjnej publikacji, prowadzenie regularnej korespondencji mailowej z uczestnikami projektu oraz szybkie reagowanie na ich problemy – projekt BEAGLE okazał się największym sukcesem właśnie w Polsce.